

سخاوت چیست و چه مراحل دارد/ حضرت محمد(ص) انسانها را به چند دسته تقسیم می کند

یک حالت طبیعی است که انسان را بر آن می دارد بدون منع درونی احسان و انفاق نماید، همانند وقتی که صحنه ای را بدون فکر قبلی می بیند ...

"سخاوت" یک حالت طبیعی است که انسان را بر آن می دارد بدون منع درونی احسان و انفاق نماید، همانند وقتی که صحنه ای را بدون فکر قبلی می بیند یا سخنی را بدون درنگ می شنود. به گزارش خبرگزاری مهر، "سخاوت" خلق ماندگار یا ملکه نفسانی است که انسان سخی بدون فشار روحی و به دور از رنج بیرونی همانند سنگینی نگاه نیازمندان یا حفظ شخصیت و آبرو در برابر اطرافیان خود در رسیدگی به وضع مستمندان پیشقدم می شود و به اندازه نیاز و مقدار سزاوار به آنان رسیدگی می نماید.

حضرت محمد(ص) ارتباط انسان با هموعان در نشست و برخاست یا داد و ستد نسبت به داشته های خود را اینگونه توصیف می کند: افراد چهار دسته اند: سخی، کریم، بخیل و لئیم، اما سخی کسی است که از مال دیگران می خورد و در عوض به آنان می خوراند و عطا می کند و کریم کسی است که از دارایی دیگران بهره نمی برد اما به آنان بهره می رساند و عطا می کند و بخیل فردی است که فقط از مال دیگران می خورد ولی عطا نمی کند و لئیم و پست کسی است که نه می خورد نه می خوراند.

همچنین امام صادق (ع) انسان سخی را می ستاید و می فرماید: سخی و بخشنده، کریمی است که مال خود را در راه خدا انفاق می کند نه برای خوشامد دیگران و ثناگویی اطرافیان. و امیرمومنان علی(ع) می فرماید: سخاوتمند کسی است که مال خود را از حلال به دست می آورد و در حلال خرج می کند.

از دید صاحب نظران انسان سخی کسی است که واجب شرع و واجب مروت و عادت را انجام می دهد و هرگز از حقوق شرعی دوری نمی کند و سخاوت در جامعه حد وسطی بین بخل و اسراف است؛ یعنی نه کندروی نه تندروی.

برخی از عالمان اخلاق، وام دادن به افراد نیازمند و عاریه دادن وسائل زندگی را نیز از سخاوت بر شمرده اند. زیرا این گونه کارهای اجتماعی و به اصطلاح عام المنفعه برای افراد بخیل دشوار است چون احتیاط های بیش از حد شرعی می نمایند که نوعی وسوسه شیطان و بازدارندگی از سویی ابلیس است.

سخاوت نوعی خلق و حالت طبیعی است که انسان را بر آن می دارد، بدون منع درونی با تامل و سواس گونه، احسان و انفاق نماید، همانند وقتی که صحنه ای را بدون فکر قبلی می بیند یا سخنی را بدون درنگ می شنود.

"ایثار" دیگر جلوه اجتماعی سخاوت است که بالاترین مرتبه آن محسوب می شود؛ ملکه اخلاقی و حالت درونی که ایثارگر با وجود احتیاج و ضرورت زندگی خویش، به دیگران می بخشد و از آنان گره گشایی می ماید. اما از آنجا که این و یژگی والای اخلاقی نیاز به پیش نیاز های معرفتی دارد، افراد فداکار و از خود گذشته بسیار اندک و ناچیزند.

جلوه دوم سخاوت ابعاد اجتماعی بخشش در بین مردم است. حضرت علی (ع) در این باره می فرماید: برترین مردم، انسان سخاوت پیشه و صاحب یقین است؛ کسی که به راحتی ببخشد و پس از آن بسیار شکرگزار خدای خویش باشد.

ریشه محبت و دوستی مردم و باعث افزایش دوستان و کاهش دشمنان و سبب سیادت و سروری انسان در اجتماع، سخاوت است. سخاوت از صفات پسندیده و شریفی است که خداوند به کسانی که دوست دارد و امتحان نموده است می دهد. راس سخاوت زهد در دنیا است که باعث زینت و زیبایی شخصیت آدمی می شود. نیکبخت ترین افراد در نگاه بوعلی سینا کسی است که کردار به سخاوت بیاراید و گفتار به راستی.